

a Grafika ünnepe

2015. JANUÁR 7.–MÁRCIUS 4.

Major Lajos

Gondolták volna, hogy Párizs történetének sok száz éve alatt nem volt olyan esemény, kiállítás, fesztivál, amit ne csináltak volna meg eddig.

Pedig így van! Magam sem értem, hogy miért, de nem volt eddig fesztiválja a Grafikának. Most a *Fête de la musique* (azaz *A zene ünnepe*) mintájára, aminek nagy hagyománya van Franciaország-szerzte, megszületett a *La Fête du graphisme*. Magyarul talán hasonlóan *A Grafika ünnepe* címet adhatnánk neki. Ami már most, második alkalommal, nagy sikerrel és hatalmas érdeklődést kiváltva mutatja be a hazai (francia) és a nemzetközi grafikai irányzatokat, alkotókat és műalkotásaikat Japántól Mexikóig.

La Fête du graphisme húsz helyszínen, közel hetven programmal jelentkezett január 7. és március 4. között Párizs-szerzte. Egy magánkezdeményezésre jött létre az ARTEVIA közös produkciójaként, az ADPRG: *L'association pour le développement, la Promotion et le Rayonnement du Graphisme* támogatásával Michel Bouvet, Pierre Grand és Stéphane Tanguy vezetésével. A fesztivál plakátját a mexikói származású Alejandro Magallanes tervezte, ami a J. C. Decaux-nek köszönhetően ebben az időszakban a város több citylight-jában megtalálható. Sajnos

Champs-Elysees:

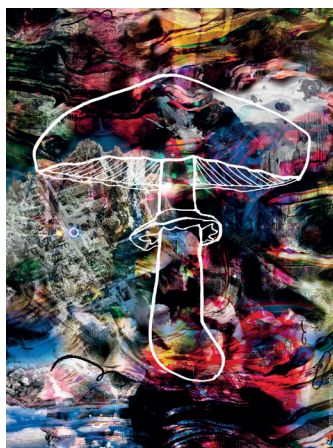
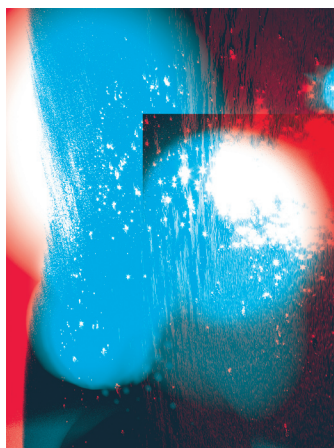
jobbra Aléjandro Magallanes rendezvényplakátja, és néhány kép a sugárúton felállított poszterek közül.

Lent Anette Lenz, Antoine+Manuel és Matsui Keizo munkái.

egy fekete gyászszalaggal a bal felső sarkában, mert a Charlie Hebdo ellen elkövetett terror-támadás beárnyékolta a fesztivált. Az amúgy békés és ártatlannak mondható grafikusokat a rendezvényeken gépfegyveres katonák és a reptereken megszokott beléptető kapukkal őrzik. Nem is tudom, mi a nehezebb, bejutni a rendezvényekre vagy helyet találni az előadások alatt, mert nagyon nagy tömegeket vonzanak az események.

A fesztivál magját a Cité Internationale des Arts-ban található három kiállítás adja. Itt található amúgy a fesztivál információs központja is, és itt lehet hozzájutni a rendezvényt bemutató 500 oldalas katalógushoz, ami Michel Bouvet és Azadeh Yousefi munkája.

Az első emeleten található az *Utopies & Réalités* kiállítás, ami két nagy mester, a japán származású, költői vénával megál-

Utopies & Réalités

két alkotó, a japán Kazumasa Nagai és a német Henning Wagenbreth impulzív kiállítása a Cité Internationale des Arts egyik érdekessége volt.

dott, lírai plakátokat tervező Kazumasa Nagai és a német, Berlinben élő igen termékeny Henning Wagenbreth grafikusművészek Életmű-kiállítása. A második emeleten található a *We Love Book!* című kiállítás, ami az elmúlt évek grafikailag, könyvkészéssel legizgalmasabb könyveit mutatja be Új-Zélandon, Perun keresztül, Japánon át Norvégiáig. Olyan sztártervezők munkáit, mint az amerikai Paula Scher, Pentagram Design vagy a szintén pentagramos Michael Bierut, Abbott Miller, vagy Stephen Doyle, Doyle Partners, a francia Philippe Apeloig s a személyes kedvencem a dél-koreai Ahn Sang Soo munkáin keresztül olyan csemegéken át, mint a portugál R2 Design vagy a norvég LAVA. Magyarországot ebben a nagyszerű válogatásban Orosz István, a Rostoka stúdió, Vladislav Rostoka ter-

vező Orosz című könyve képviseli. A legfelső emelet az *Underground* című tárlatával, azt hiszem, a fesztivál egyik legnagyobb dobása. Kronologikusan a hatvanas évektől próbálja bemutatni azokat a fénymásolóval, ofszettel, RISO-val, szitanyomattal és tamponnyomattal készült független grafikakiadványokat, magazinokat, fanzinetket, ami e kor finnországi, dél-afrikai, kolumbiai, törökországi, németországi, spanyolországi és Egyesült Királyság-beli igen expresszív vizuális megnyilvánulási akarását jellemezte. Ami nem is néha undorító és mocskos, sőt pornográf, de a legelemibb erőket szabadítja fel az alkotó emberben, a grafikusban. A kiállítással egy időben a *Bibliothèque Nationale de France*-ben szerveztek egy kerekasztal-beszélgetést a francia kortárs

um. underground szférában alkotó grafikusokkal, mint például Pakito Bolino, Guillaume Dumora, Jais Elalouf, Cécile Guillemet, Alexandrine Lodé, Placid (Placid&Mouzo) Kiki Picasso (Bazooka), és Jean-Jacques Tachdjian részvételével. Ahol bemutatták Francis Vadillo *Undergronde* című, az alkotókkal készített dokumentumfilmjét is. Ugyanitt az „érem másik oldalaként” Rik Bas Backer – AGI (l'Alliance Graphique International) és José Albergaria meghívására az um. professzionális, vagy ha jobban tetszik, akkor a kereskedelmi design területén alkotó, mint például a francia tervezőpárost Antoine+Manuel-t. Akik a Christian Lacroix-nak készített grafikai kampányukkal váltak világhíressé, de bemutatták, a CCNT-nek, a Collection Lambert en Avignon-nak készített és a legújabb térbeli grafi-

kai projektjüket a *Capsula*-t. Alejandro Magallanes előadása, azt hiszem, mindenki arcára mosolyt és könnyeket csalt. A mexikói művész egy üres fehér papírt és ceruzát használva készíti aktivista plakátjait, a drokartellek ellen vívott kormányzati küzdelem áldozatainak mementójaként, amit nagyon ügyesen becsempészve tálal az egyik leghíresebb mexikói rockbanda koncertarculatában és videóklipjében. Anette Lenz munkái kapcsán mindig elgondolkodom, hogy mikor fog már itt tartani a magyar köztéri grafikai design, legalább a szemléletben, ha nem is a kivitelezés minőségében? Úgy gondolom, még jó néhány tíz évet várunk kell, sajnos. Példaértékűek a *Festival de Danse*-nak, a *Nouveau Relax*-nak, a *Festival Trans(e)*-nek, az *Affiche de saison*-nak és a *La tête dans les nuages*-nek készített

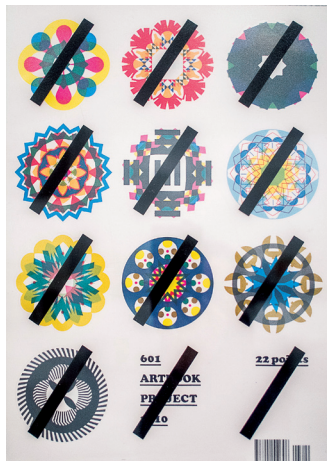

grafikai kampányai. Az előadók között hasonló kvalitású projekteket mutatott be a japán Kaizo Matsui, aki a csomagolásterveivel hívta fel a figyelmet a hallgatóság körében, a brazil Rico Lins és az izraeli David Tartakover, akik aktivista plakátjaikkal próbálnak küzdeni az országukban található visszásságok ellen. A teljes programról a Radio NOVA készített archív felvételt, ami weboldalukról letölthető.

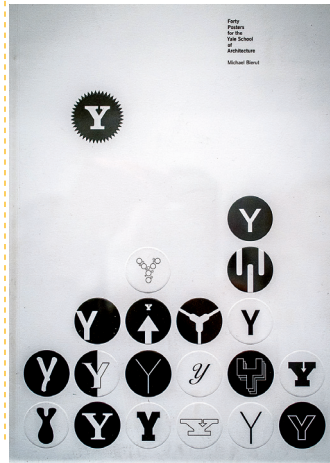
A fesztiválhoz több kültéri esemény kapcsolódik: a Champ-Élysée sétányain, ember nagyságú plakátok között sétálhatunk. Itt található a fesztivál másik magyar résztvevőjének, Pócs Péternek a munkája.

Az előbb említett alkotók több iskolában is, mint például a ECV, LISAA, ESAG Penningen, Maryse Eloy, École Estienne, Gobelins-L'École de L'Image, École de Condé, Oliver de Serres, Intuit.LAB, EPSAA-ban tartanak workshopokat és előadásokat. Ez jó lehetőség a francia ilyenfajta területen tanuló diákoknak, hogy a nemzetközi szemléletbe és gyakorlatba beeláthassanak.

Az oktatáshoz kapcsolódóan a Les Arts Décoratifs-ban vetítést és kerekasztal-beszélgetést tartottak *Sacrés Caractères* címmel, Philippe Apeloig, Jean-Baptiste Levée és Jean François Porchez tipográfusok részvételével, akik három különböző vérmérsékletű karaktert testesítenek meg a francia betűtervezésben. Nagy túlzással (leszámítva Adrian Frutigert) az ő nevükhöz kapcsolódik a kilencvenes évek óta szinte minden nagy francia közintézmény grafikai arculata, mint például a Philippe Apeloig által tervezett, hónapokon belül Abu Dhabi-ban megnyíló Louvre múzeum vizuális arca.

A fesztivál nyitni szeretne a motion design felé, ezért több helyszínen is szerveztek vetítéseket, mint például a La Gaîté Lyrique-ben, ami az új médiát bemutató egyik legfiatalabb múzeum. Vagy a Cinema MK2 Bibliothèque-ban, ahol a hatvanas-hetvenes évektől napjainkig próbálták lencsevégre venni a filmfőcímelek elrendezését és annak időbeli mozgását, ahol kerekasztal-beszélgetéssel elemezték a trendeket. Az általam leírtak nem a teljes program, csak kedvcsináló. A részletes programot megtalálják a *La Fête du graphisme* weboldalán. Azért, ha tehetik, látogassanak el jövőre Párizsba – úgy hiszem, nem fognak csalódni! Az idei fesztivált alapul véve, a következő még érdekesebb és jobb lesz, mint ahogy a jó bordói is évről évre a tölgyszahardóban.

We love book!

ízeltő a gazdag könyvművészeti anyagból...